

Teksten: Prediker 10: 1-4, Romeinen 5: 1-5 en Lucas 13: 6-9.

Lieve mensen, gemeente van Christus,

Elke zondagmorgen spreidt de duif haar vleugels en verlaat ze de arke Noachs bij de eerste zonnestraal.

Na deze week heb ik behoefte aan spreuken die me iets van richting wijzen, visie ademen, grond onder de voeten. In de trant van: als ik zo leef, van daaruit, die grondhouding bewaar, dan laat ik me niet meeslepen door ... wat er op ons afkomt...

Nou wil het toeval, dat ik in de Binding had gevraagd of mensen me een spreuk wilden toesturen van een tekst waar zij iets aan hebben gehad. Ik kreeg een paar mailtjes, te mooi om niet te noemen. De eerste laat ik zien: God jouwt de fûgels iten, mar hja matte der om fleane.

In de mail stond:

Hoi ...dizze spreuk hinget bij ús yn hús

Komt by myn âlders wei en die ha 'm by myn beppe wei. God jout ús iten (Tsjerke.. preek...,mienskip)

mar wij matte der wol hinne gean..iepen stean..(
Derom fleane)

Er kwam nog eentje binnen: Een man vertelt dat zijn vrouw vond én vindt dat hij altijd zo traag was én is. Ik moet er binnenkort maar eens een huisbezoekje brengen. ‘Mar’, schrijft de man, ‘it wurk wie dochs hieltiid wer op’e tiid klear en kreas. Ús soan ... fong dat op en jûch my in tegeltsje op ‘e jierdei mei de tekst:

“De hazze en de slak hawwe tagelyk nijjier”

Het zou deze morgen over een andere spreuk gaan, namelijk dat ‘geduld een schone’ zaak is. Maar ik merkte, dat dit niet genoeg was na zo’n week. Ja, geduld is een schone zaak, zeker, maar geduld heeft grond nodig waarin het wortelt en wat kan dat zijn? Die vraag leek me ineens veel dringender. We hebben een verhaal nodig dat ons richting geeft, bestendig maakt in een tijd van blanke messiasen die ondergangsretoriek preken, ons bang maken met doemscenario’s, vingers wijzen naar migranten en mensen die zich zorgen maken om het klimaat. Ik bewonder de premier van New-Zeeland, Jacinda Ardern, die daadkracht toont en invoelend is en

verbindt. We hebben een groot verhaal nodig en de kerk heeft dat. Tegelijk heeft de kerk dat verhaal ook verkwanseld. Schandalen tasten geloofwaardigheid aan. En toch, al is dat verhaal weerloos, het is wel een verhaal van ballingschap, naar bevrijding, van vrees voor mensen naar vrees voor God. En dat brengt me bij een woord, uit dat grote verhaal, dat vanmorgen ons heilig woord is.

Het schoot me deze dagen te binnen. Kalmte. Iemand zei eens tegen me toen ik tegendeel belichaamde:

Alleen kalmte kan u redden... Dit was vóór de verkiezingen. En nu, deze week, moest ik eraan denken, na de verkiezing en ook na de aanslag hier en aan de andere kant van de wereld...En tegelijk is het maar de vraag, of kalmte voldoende medicijn is. Als grondhouding in een op drift rakende wereld is kalmte in wijsheid gegrond als basis van groot belang. Dat vindt ook de Prediker.

Hij spreekt van *geneeskrachtige kalmte*. Hij bedoelt, dat kalmte ons verwarde of onrustige hart geneest kalmeert, behoed voor woede uitbarsting en paniekvoetbal.

Kalmte. Hoeveel levens zouden gered zijn, als mensen zich eerder en meer zouden toeleggen op

geneeskrachtige kalmte? Hoeveel huwelijken zouden niet op de klippen van woede en ruzie zijn gestrand, als mensen in een cultuur van kalmte elkaar hervonden? Genoeg reden om dat woord tot ons te laten spreken.

Kalm zijn is 'vrij van beweging zijn, rustig, bedaard zijn', schrijft het woordenboek. Kalmte komt van het Spaanse woord 'cala', dat 'windstilte' betekent. Windstilte als beeld voor kalmte. Kalme mensen zijn windstille mensen. Soms zie je mensen die het van nature zijn, kalm. Ze weten het vaak niet eens van zichzelf, ze zijn het. Maar velen van ons zitten anders in elkaar. Dan is het in en om ons allesbehalve stil. Alleen al onze gedachten zijn een bron van onrust. Vader Thaddeüs schrijft: "Ons leven hangt af van de soort gedachten die wij hebben. Als onze gedachten vredig, kalm, zachtmoedig en vriendelijk zijn, dan betekent dat ons leven ook zo is." Als onze aandacht gericht is op de omstandigheden waarin we leven, worden we meegesleept in een draaikolk van gedachten, hebben we geen vrede en rust zoals Paulus die in Christus vindt. Als wij in Christus zijn, blijven we in de geneeskrachtige kalmte. Makkelijker gepreekt dan in praktijk gebracht

Waar stress ons mensen ziek maakt, werkt kalmte hoe dan ook genezend.

Kalmte is schaars. Als ik het goed zie, dan slaan veel mensen ongemerkt steeds meer onrust in zich op, zozeer, dat het hen niet meer lukt om te ontspannen. Dat komt onder meer door een overdosis aan prikkels. Er zijn steeds minder prikkelvrije zones in ons leven. Kinderen vind ik daar tegenwoordig kwetsbaar in. Vaak lijken kinderen op vijgen, en niet alleen zij, als het gaat om de veelheid aan prikkels die ze moeten verstouwen.

De vijg is in de Bijbel de vierde vrucht, en het is de vrucht van de veelheid. De veelheid aan dingen die we meemaken, aan gedachten die ons door het hoofd spelen en die ons bezetten. Die veelheid zie je ook in de pitten van de vijg, kleine zoete pitjes. Over de vijgenboom vertelt Lucas een gelijkenis. Die staat in de wijngaard, de goede schepping, en daaruit moet de vijgenboom maar verdwijnen, want die brengt al drie jaar geen vrucht voort. En wat niet rendeert, 'weg ermee'. Vanuit het kalme ontstaat een duldend geduld. Geduld betekent duurzame kalmte. 'Kalm, geef hem nog een kans.' Ik verzorg hem met liefde en geef hem een kans. Degene die dit zegt is Jezus, hij werkt in de wijngaard, beeld van de goede

schepping, en die gaat hem in zijn veelheid aan het hart. Wees toch geduldig. En het geduld van Jezus is de blijvende kalmte, die ons mensen geneest.

De Prediker heeft goed door, dat kalmte een wijze van leven moet zijn. Het begint er mee dat we inzien, dat er onder de zon veel zaken ijdel zijn. Prediker spreekt van geneeskrachtige kalmte. Wat is dat voor kalmte en hoe vind je die? Ik hervind kalmte vaak als ik bid. Bidden voert ons naar een diepere laag in onszelf. Ze scheidt ruimte en rust in ons. De kalmte wast in ons aan als wij erop vertrouwen van binnen te rusten in God. In ons binnenste is een diepere laag waarin God op ons wacht, God ligt daar als het ware vaak te slapen. Niet God is door, maar ons bewustzijn van God in ons is gedood.

In ons ligt God als het ware te slapen, tot wij hem in gebed wekken, zoals Jezus lag te slapen in een belangrijk verhaal over kalmte. Het verhaal dat we kennen als De storm op het meer. Dit verhaal wil ons iets vertellen, iets leren en laten zien over die geneeskrachtige kalmte van Prediker. Ik vertel het wel vaker, het schip in de Bijbel is een beeld van ons ik. Daar, in en om ons ik heen, kan het flink tekeer gaan. Ineens. Zonder dat je het ziet aankomen. Dan

komt het wakker liggen. Niet kunnen stoppen met werken. Geen rem meer hebben op je koop- of drankzucht. Je zorgen maken, bang zijn, overbelast. Je Ik raakt in paniek. Weet dit, leert het verhaal ons: In jou is nog een ander gebied dat je in cultuur kunt brengen. Daar ervaar je het leven vanuit Gods kalmte en dat maakt je zelf kalm. We leven dan wel in de wereld, worden diep geraakt, ontroerd, bezorgt en boos, een tombola aan emoties en gedachten passeert, en toch keren we terug naar die geneeskrachtige kalmte.

Zoals Jezus in het schip ligt te slapen, zo is hij ook in ons, onder ons ik. Hij is de kalmte, de vriendelijkheid en bron, de fontein van kracht in ons. Als wij hem in ons leven wekken, zegt Jezus ook in onze levens: Zee beeld van dreiging in de tijd, zwijg jij en wind: houd je koest. En dan ervaar je wat het verhaal vertelt en er ontstaat een grote stilte. 'Cala.' Kalmte. Als Jezus in ons leven is, kan in ons leven kalmte komen.

Herman Finkers had ooit een theaterprogramma met als titel: "Kalm aan en rap een beetje." Hier proef je hoe dringend soms die kalmte is, paradoxaal genoeg.

Kalmte is niet hetzelfde al lijdzaamheid. Kalmte scheidt een heldere geest, fijngevoelig aanwezig zijn met aandacht. Kalmte brengt het vele bijeen, ze sluit niet uit maar verbindt.

Proef deze zondag de geneeskrachtige werking van kalmte. Proef deze veertig dagen de helende werking ervan. Kalmte uit God in ons.

Amen